

De context.

In de hoofdstukken 5 tot 7 van het evangelie van Mattheüs, de Bergrede genoemd, geeft hij een samenvatting van het onderwijs van Jezus, die gekomen is om de wet tot zijn volle recht te doen komen.¹

In hoofdstuk 5 zegt Jezus telkens: “**Gij hebt gehoord** dat er gezegd is ...”, en dan haalt Hij een passage aan uit de wet, om deze aan te vullen met de woorden: “**Maar ik zeg u ...**”.

Zo maakt Jezus de **geest van de wet** duidelijk, zoals in het voorbeeld van de man, die in zijn hart reeds echtbreuk pleegt, door begeerlijk naar een vrouw te kijken (vers 28).

De tekst:

In deze context zegt Jezus:

- *Er is ook gezegd: Al wie zijn vrouw wegzendt, moet haar een scheidbrief geven. (Mattheüs 5:31)*
- **Maar ik zeg u:** Een ieder, die zijn vrouw wegzendt om **een andere reden dan ontucht**, maakt, dat er echtbreuk met haar gepleegd wordt; en al wie een weggezondene trouwt, pleegt echtbreuk. (Mattheüs 5:32)

Enkele parallele teksten:

Op een vraag van de Farizeeën over echtscheiding en waarom Mozes geboden heeft de vrouw een scheidbrief te geven, zegt Hij:

- *Mozes heeft u met het oog op de **hardheid van uw harten** toegestaan uw vrouwen weg te zenden, **maar van in het begin is het zo niet geweest.** (Mattheüs 19:8)*

En dan herhaalt Hij wat Hij ook in hoofdstuk 5:32 zegt:

- *Wie zijn vrouw wegzendt om een andere reden dan **hoererij** en een andere trouwt, pleegt echtbreuk. (Mattheüs 19:9)*

Ook Markus en Lukas vermelden de uitspraak van Jezus over echtscheiding:

- *Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw wegzendt en een andere trouwt, pleegt echtbreuk ten opzichte van haar en indien zij haar man verlaat en een ander trouwt, pleegt zij echtbreuk. (Markus 10:11-12)*
- *En ieder, die zijn vrouw wegzendt, en een andere trouwt, pleegt echtbreuk; en wie een vrouw, die door haar man weggezonden is, trouwt, pleegt echtbreuk. (Lukas 16:18)*

Wat onderwijst Jezus over echtbreuk (overspel)?

Wat is echtbreuk plegen?

Echtbreuk plegen is de vertaling van het Griekse werkwoord ‘moichao’.

‘Moichao’ wordt door de OLB vertaald als:

- onwettige gemeenschap hebben met de vrouw van een ander, overspel plegen.

¹ Studie: Mattheüs 5:17 - Jezus heeft de wet vervuld.

Volgens de wetgeving uit het Oude Testament zijn man en vrouw beiden schuldig in deze situatie.

- *Een man, die echtbreuk pleegt met iemands vrouw, echtbreuk pleegt met de vrouw van zijn naaste, zal zeker ter dood gebracht worden; zowel de overspeler als de overspeelster. (Leviticus 20:10)*

De boodschap in de uitspraken van Jezus in Mattheüs, Markus en Lukas:

1. De verantwoordelijkheid van de man.

- *Een ieder, die zijn vrouw wegzendt ... maakt (is er de oorzaak van), dat er echtbreuk met haar gepleegd wordt; ... (Mattheüs 5:32)*

2. Want wie een gescheiden vrouw trouwt:

- *... wie een weggezondene trouwt, pleegt echtbreuk. (Mattheüs 5:32)*
- *... wie een vrouw, die door haar man weggezonden is, trouwt, pleegt echtbreuk. (Lukas 16:18)*

3. Wanneer pleegt de man echtbreuk?

- *Wie zijn vrouw wegzendt ... en een andere trouwt, pleegt echtbreuk. (Mattheüs 19:9)*
- *Wie zijn vrouw wegzendt en een andere trouwt, pleegt echtbreuk ten opzichte van haar ... (Markus 10:11-12)*
- *En ieder, die zijn vrouw wegzendt, en een andere trouwt, pleegt echtbreuk; ... (Lukas 16:18)*

4. Wanneer pleegt de vrouw echtbreuk?

- *... indien zij haar man verlaat en een ander trouwt, pleegt zij echtbreuk. (Markus 10:11-12)*

Hieruit blijkt dat na een officiële echtscheiding, een huwelijk voor God niet verbroken is.

Paulus ontleent later aan deze uitspraken van Jezus zijn onderwijs over het huwelijk:

- *Doch hun, die getrouwd zijn, **beveel ik niet, maar de Here**, dat een vrouw haar man niet mag verlaten ... (1 Corintiërs 7:10)*
- *... is dit toch gebeurd, dan moet zij **ongehuwd blijven** of zich **met haar man verzoenen** en een man moet zijn vrouw niet verstoten. (1 Corintiërs 7:11)*

En:

- *Zo zal zij dan (de getrouwde vrouw), indien zij **bij het leven van haar man** een ander tot man neemt, **echtbreekster** heten; wanneer echter de man sterft, is zij vrij van de wet, zodat zij geen echtbreekster is, indien zij zich aan een andere man geeft. (Romeinen 7:3)*

Wat in al deze teksten voor een vrouw geldt, geldt natuurlijk ook voor een man.

Wat voegt Jezus toe in Mattheüs 5:32 en ook in 19:9?

Mattheüs bevestigt de uitspraken van Jezus in het evangelie van Markus en Lukas:

- dat een huwelijk voor God blijft bestaan, ook na echtscheiding
- dat hertrouwen na echtscheiding gelijk staat met leven in een staat van echtbreuk t.o.v. het vorige huwelijkspartner.

In Mattheüs voegt Jezus echter een uitzondering toe.

Als een man van zijn vrouw scheidt omwille van **'ontucht'** (vers 5:32), **'hoererij'** (vers 19:9) is hij niet verantwoordelijk voor echtbreuk.

Door een leven in overspel heeft zijn vrouw zelf reeds gekozen voor echtbreuk en daar verandert niets aan, als de man in deze situatie van haar scheidt.

De reden waarom de NBG51 in beide verzen een verschillende vertaling geeft (ontucht/hoererij) is niet duidelijk, gezien het Grieks telkens spreekt van **'porneia'**.

Wat is 'porneia'?

'Porneia' wordt in 23 Bijbelteksten vertaald met **'hoererij'**. Ook in Mattheüs 19:9. Enkel in Mattheüs 5:32 wordt er vertaald met **'ontucht'**.

Volgens de OLB betekent **'porneia'**: onwettige seksuele omgang.

- Het is afgeleid van **'porneuo'**: zijn lichaam overgeven aan de lusten van een ander.
- Dit woord is weer afgeleid van **'porne'**: een vrouw die haar lichaam verkoopt voor seksueel gebruik (idem voor de man: **' pornos'**).
- Dit woord is verwant met **'piprasko'**: verkopen, voor geld verraden, als slaaf verkopen.

'Porneia' is in onze taal slechts door één woord te vertalen: **'hoererij'**.

Merk op:

- **Hoererij**: is een bijna permanente staat van overspel.
- **Overspel**: is niet noodzakelijk gelijk aan hoererij.

Incidenteel overspel, ook als dit meermaals zou gebeuren, is geen hoererij.

Hier geldt, zoals Jezus tegen de overspelige vrouw zei:

- *Ga heen, zondig van nu af niet meer!* (Johannes 8:11)

Waarom maakt Jezus een uitzondering voor hoererij?

Jezus zegt dat indien een man van zijn vrouw scheidt, hij er verantwoordelijk voor is dat er echtbreuk met haar gepleegd wordt, indien zij zich aan een andere man geeft.

Als zijn vrouw echter als prostituee leeft en haar lichaam regelmatig verkoopt aan andere mannen, leeft zij in een permanente staat van overspel.

Als de man in die situatie van zijn hoererende vrouw scheidt, verandert dit niets aan de situatie waar zij voor gekozen heeft. De man is dan niet verantwoordelijk voor de echtbreuk die met zijn vrouw gepleegd wordt, als hij zich van haar laat scheiden, gezien zijn vrouw zelf de oorzaak van de echtbreuk is.

Jezus zegt in Mattheüs 5:32 dat de man enkel in deze situatie niet verantwoordelijk is voor het feit dat er echtbreuk met zijn (ex)vrouw gepleegd wordt.

Uit vers 19:9 is op te maken dat, indien zijn vrouw actief is als prostituee, de man niet schuldig is aan echtbreuk wanneer hij een andere vrouw trouwt.

Merk op:

Jezus bevestigt dat een huwelijk gesloten wordt voor het leven en dat het niet aan mensen gegeven is om dit te ontbinden.

Hij geeft aan, dat de huwelijksband niet verbroken wordt door het uitspreken van een echtscheiding.

Integendeel, voor God blijft de huwelijksband bestaan, ook na echtscheiding.

Enkel volgens Mattheüs 19:9 is de man zelf niet schuldig aan echtbreuk, als hij de huwelijksband met zijn hoererende vrouw zou verbreken, om een andere vrouw te trouwen.

Toch is het de vraag of de man niet beter ongehuwd zou blijven.

Denk, hoe God telkens weer de relatie met de Israëlieten herstelde, als zij zich bekeerden van hun geestelijke hoererij, de aanbidding van andere goden.

Zo verlangt God er ten diepste naar dat man en vrouw zich uiteindelijk met elkaar verzoenen.